

Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Ninsaal yel-segdi noy gānegr sebre (yūumd 1948)

Keoogre

B wilgame ti ninsaal buud fāa tara a burkīndlim la a yel-segdi tōod sēn pa yūd a to, ti b pa tōen n dīk tōod-bāmb n koos bi n tek a badawā, n yaa dūni wā bāan gāaga, ned fāa sēn so a vūm ti yembd kaala, la wēg-taab kaalem dūni wā pūgē yēgrā.

B wilgame ti ninsaal sēn da tog ne yel-segdi ninsā kaalmā waa ne bi-beelem la pāng buud toor-toor sēn sām dūni wā zāng sūuri, la b yākamen moon ti dūni ning sēn na n wa zīnd-a ti ninsaalbā na n wa so b mense, n tōe n gom b sēn date, n tē b sēn date, n wa yi rabeem, yaesg la far buudā fāa pūgē wā, n yaa ninsaal sēn baood ne a sūur fāa n yūdā.

Ti sēn yūd fāa yaa ti ninsaal yel-segdi wā tog n paamame ti b koglg-b ne noy buud sēn na yi ti ned ra wa bao a sēn na maan n pōs pān-wōrdem b sēn maand-a n kong n wēneg n kē wēnem maan n lebs pūgē wā.

D sēn mi ti segdame ti d keng tēms ne taab zood yōkr zīndgrā.

D sēn mi ti nasōzini (tēmsā fāa lagem-n-taar kāsengā) le mooname n wilg b tēeb ninsaal burkīndlem la a turlem pānga, pag la rao yel-segdi sēn zem taabā, ti b le wilgame ti b ratame n mao n paas ninsaalbā vūm sōmblem ti yi ned fāa sēn so a meng vūmē wā ti yel kāng pāng yūg a pīndā.

D sēn mi ti tēms nins sēn be nasōzini lagem-n-taarā pūgē lagma ne lagem-n-taarā n nk sard n na n sōng ti dūni wā pūgē bi ned fāa tū ninsaalb yel-segdi wā sēn gāneg noy ninsā.

D sēn mi ti ninsaal yel-segdi noy bāmba gānegr sā n yi lagem-n-taarā ne a kēedbā n na n naag taab n maan-b n na n sōng ti b tūubā yi sōma wā.

Pipi koεεga.

Ninsaalbā fāa sā n doge, ned fāa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebā fāa zema taab b yel-segdi la b burkīndlem wεεngē. Nebā fāa tara yam la tagsgo, ned fāa togame n vūnd ne a to saam-biir pūgē.

Koεεg a 2 soaba.

Ned fāa tara sor n tōe n dī seb-kānga sēn gāneg noy ninsā yōodo ti bakr buud ka zīnd ye, pa tūus f sēn yaa buud ning ye, f yīng kōbg sēn ya-a soab ye, f yaa pag bi rao ye, f wēnd-sor sēn ya-a soab ye, f sēn yāk n tik politik ninga, bi tēeb buud a to ye, f tarem sēn ya-a soab ye, f sēn dog ne b rāmb ye, bi būmd buud a taab sēn bakd ye.

Sēn paasde, pa tōe n tik ned tēng politik neng sēn ya-a soab n bak a soab noy-bāmbā yōod ruib wεεngē ye, pa tūus tēngā sā n so a menga bi a sā n be zamaan a to yembdē.

Koεεg a 3 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n vūnde, n soog a menga la a gūnug a menga.

Koεεg a 4 soaba.

Pa tog n dɪk ninsaal buudã fãa n maan yamb ye bɪ n weoog-a ye. Yembdã ne nebã koosgã gɪdgame, ba sɛn wa n ya yembd buud nin fãa.

Koɛɛg a 5 soaba.

Pa tog n sɪbg ninsaal buudã fãa ye, pa tog n sɪbg ninsaal tɪ sɪbgrã yɪ toog wɔsgo, tɪ pa sɛn na maan ninsaal ye.

Koɛɛg a 6 soaba.

Ned fãa tara sor tɪ sɛn wa n ya sɪŋg ning fãa, bɪ b sak n deeg a sɛn yaa ned ning buud bɔ-kaor soog taoore.

Koɛɛg a 7 soaba.

Ninsaalbã fãa zema taab laloa taoore, b fãa tog n paama laloa wã koglgɔ tɪ bakr ba a ye pa zɪnd ye. Nebã fãa tara sor n tɔɛ n paam tɪ b koglg-b ne bakr buud fãa sɛn na n wa maan n kɪs seb-kãnga noy wã sɛn gãnegã, ne bũmb nins sɛn na n wa ne bakr-bãmba.

Koɛɛg a 8 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tɔɛ n kɛng a tɛngɛ bɔɔd soog taoore n tɪ bɔ ne weoogre, sɪbgr buud fãa b sɛn maan-a, tɪ ninsaalb yel-segdɪ sebrã gɪdge, tɪ laloa mi tiiri.

Koɛɛg a 9 soaba.

Pa tar sor n tɔɛ n yɔk ned zaalem, n pag-a roogo bɪ n yiis-a a tɛngɛ n tɪ ning zɪŋg a to tɪ laloa zɪ tiir ye.

Koɛɛg 10 soaba.

Ned buud fãa tara sor wa laloa sɛn wilgã, t'a yell ta bɔ-kaodb sɛn so bɔɔdã, n tɔɛ n kao tɪ pãn-dãmb ka lob b toogo, la sɛn bɔɔd sɪd taoore, tɪ b bɔ nin-buiid taoore n wilg a yel-segdɪ bɪ a tɪlae-yela, bɪ n wilg b sɛn yet tɪ yɛnda soabã maana bũmb ningã kongr sɛn taɛ.

Koɛɛg 11 soaba.

1. B sã n yeel tɪ ned maana bɔmb sɛn kis n dat n paalg-a, sã n pa b wa n bɔ-a lame tɪ bɔɔdã yɪ neb fãa taoore, t'a paam sɔangd sɛn mams n paas a poorɛ fãa, ket n ya wa yɛnda soabã pa maan bũmbã ye.

2. B pa tɔɛ n bɔ ned n paalg-a bũmb a sɛn maan bɪ a sɛn pa maan yɪnga, sã n mikame tɪ yellã sɛn maanã wakato, bɔɔd soog nengɛ yel bãmba ra pa kis ye. Sɛn paasd me, b sã n bɔ yellã, b pa tar sor n tɔɛ n kɔ ned ning sɛn maan-a yellã sɪbgre tɪ yɪg yellã sɛn maanã sasa laloa sɛn da gãneg sɪbgr buud nins yel-bãmb wɛngɛ wã ye.

Koɛɛg 12 soaba.

[Missing]

Koɛɛg 13 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tɔɛ n gɔ a tɛngɛ, n kɛng zɪis nins fãa a sɛn date, la a yãk a sɛn dat n zɪndɛ.

2. Ned buud fãa tara sor n tɔɛ n yɪ tɛngɛ n lebg n wa a meng tɛngɛ, a le tara sor n tɔɛ n yɪ a meng tɛngɛ n kɛng tɛn-taaga la a le lebg n wa a tɛngɛ.

Koɛɛg 14 soaba.

1. Ned sã n wa be toog zug tēngē tɪ b namsd-a wʊsgo, a soab tara sor n tõe n yi n bao gãag-sobend tēms a taabē, a le tara sor n tõe n paam tɪ b reeg-a tēn-bāmbē.

2. La sã n mikame t'a sēn maanã, laloa gɪdgame tɪ b mik tɪ yaa sɪda, bɪ sã n mikame t'a sēn maanã pa zems ne nasōzini (tēmsã lagem-n-taar kāsengã) sēn gāneg noy ninsã, a pa tar sor-kāng ye.

Koεεg 15 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tēng-n-biilim tika.

2. B pa tar sor n tõe n wōr ned n menes a tēng-n-biilim ye, b le pa tõe n gɪdg-a t'a ra teem a tēng-n-biilim ye.

Koεεg 16 soaba.

1. Pag ne rao yʊʊmd sã n ta kãadem b tara sor n tõe n kē kãadem la b tilg yir tɪ pa tūus b yiibã buud sēn ya-b rāmba, b tēng-n-biilim bɪ b wēnd sor tūudum. Kãadmã kēesg noy pʊgē, b yiibã yel-segɪ yaa a ye, pa yɪd to ye, kãadmã vɪum wakato la a kaoob wakat me b yel-segɪ wã ya a ye.

2. Kãadem pa tõe n kēes tɪ pa tū ne kãad-ratbã sakr sēn pa tū ne modgr ye.

3. Zak yaa tēng yēgre (tēng bōn-bulli). A yaa tēng vɪum sūuri. Tēngã neb togame n koglg-a, goosneerã (leta wã) togame n koglg-a.

Koεεg 17 soaba.

1. Ned buud fãa, f ya f ye bɪ f bee sull pœga, tara sor n so a būmbu.

2. B pa tõe n wōr ned n deeg a sēn so ye.

Koεεg 18 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n tags a sēn date, n bʊgs a sēn date la a tū wēnd-sor ninga a sēn date. Sor-kāng a sēn tarã wεengē a tõeeme n teem wēnd-sor n tū bɪ n teem tēebo a le tõeeme n wilg a wēnd-sor bɪ a tēebo ne kaorengo, maana maanego tɪ yɪ yēnda a ye bɪ n naag ne a taaba tɪ yɪ neb sʊka bɪ bāmb bal ne taaba.

Koεεg 19 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n tē a sēn date la a gom a sēn date, rēnda n kɪt tɪ ned pa tog n zoe rabeem ne a tēeb wilgri, la a tar sor n tõe n bao n bāng kibay la a paam kibay n tall-b n piuug zīg fãa n pa ges tēmsã tods ye, tɪ yɪ ne rabay buud fãa a sēn date.

Koεεg 20 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sēn pa tar yela (sēn pa na n wa ne gudgri).

2. B pa tõe n modg ned ab a ye t'a kē lagem-n-taar pʊgē ye.

Koεεg 21 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a toog a tēng vɪum tʊʊmē, a tõeeme n maan tʊʊmd a toore bɪ tū ne neb b sēn yāk tɪ b let lagem-n-taara sull n tʊmdē, tɪ nin-bāmb yākrã yaa sēn maan tɪ pa tū ne modgr ye.

2. Nin-buiidã sēn dat būmb ninga la tēngã zāab tʊʊm tikda.

3. Nin-buiidā raabā wilgr tog n tūu ne vot sēn na n maan tī zāmb ka zīnd ye, votā me tara wakat sōor n tog n le maane, votā tōeeme n maan tī yī nin-buiid vote, bī gūls n vot buud a to sēn wēnd wa bāmba sēn maand tī ned fāa tōe n yāk a sēn dat-a soaba.

Koεεg 22 soaba.

Ne buud fāa, a sēn yaa nin-buiidā ned a ye wā yīnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogā sōngre. Sōngrā yaa arzeka, vūm sōmblem la rog-n-mik wēngē sēn yaa tūlae ne ninsaal burkīnd la a tūrlem baoobo, a mengā yidgr yīnga, sēn na n tū ne tēnga meng tūmde n paas tēms ne taab lagem-n-tum pāng tī zems ne tēng fāa tūm yōgeng sēn ya to-to la a laog sēn zem teka.

Koεεg 23 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tōe n paam tūmde, n tōe n yāk a sēn dat tūmd ninga tī tū ne tūmdā kūun sēn na n maan tī wēgb pa zīnd ye, la b koglg-a ne tūmā kaalem.

2. Nebā fāa tog n paama yaood sēn zems ne b sēn maan tūmd ningā tī wēgb ka ye.

3. Ned ning fāa sēn tūmd-a toga ne yaood sēn zems a sēn maane, ti sēn paamdā sek yēnda ne a zak rāmb vūm tī yī burkīnd pūgē, tī sā n mik tī segdame; bī a paam tī b paas-a sōngr buud a taaba.

4. Ned buud fāa tara soor n tōe n naag neb a taaba n lulg sēndika sulli (tūntūmdb sōngr sulli) sēn na kogend tūntūmdbā nafo.

Koεεg 24 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n paam vūsem la yō-noogre, būmb zāng la tūmā wakat sōor tek wilgri n paas vūsem. Vūsmā geendame n tar wakat-wakato, vūsmā sasa b tog n yaoa a soaba.

Koεεg 25 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tōe n paam tarem sēn na n sek a meng la a zak rāmb laafi la b vūm sōmblem baoobo, būmb zāng la rūbā wēngē, yeelgrā (futā), zī-gāadgā, tūbsgā n paas vūmā sōmblem baoob tūm nins sēn segd-b ne yē wā. A sā n wa pa tar tūmde, a sā n wa bēedē, a sā n wa lebg kamsa, a sā n wa lebg pūg-kōore bī ra-kōore, a sā n wa kūle bī būmb buud a taab sā n wa kūt t'a pa le tōe n dulg la a ges a meng yelle, tī yaool n pa tū ne yēnda a maan tī yellā paam-a, a togame n paam sōngre.

2. Biig pūg sasa la a yāadem wakato, a tara sor n tōe n paam sōngre la koglgō. Kamba fāa, f roga kāadem pūgē tī b rogame tī b ba rāmbā pa kē kāadem ne taaba, b fāa segda ne sōngre.

Koεεg 26 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tōe n paam kaorengo. Kaorengā tog n yū zaalem, ba tī na yī yāadmē kaorengā (kaoren-sūngā). Yaa tūlae tī kambā paam kaoren-sūngā. Tūm-minim la nus tūm zāmsg kaorengā togame n piuugi. Karen-do bedā kaorengā tog n maaname tī neb nins fāa bāngr sēn sek be taabā paam n kē tī zāmb pa zīnd ye.

2. Kaorengā sēn tog n gēeg būmb nins yaa ninsaal mengā yidgri la ninsaal yel-segdi noy sebrā tūub pāng paasgo. Kaorengā togame n sōng tī tēmsā ne taab wūm taab moore, buudā toor-toorā bī wēnd-sor tūudum toay-toayā wūm taab moore, tī sull fāa sak a to sēn yala la b yōg taab zoodo. A togame yasa n sōng tī nasōzini (tēmsā ne taab lagem-n-tay kāsengā) tūma kēng taoore, sēn na yīl ti bāana gāand dūni wā pūgē.

3. Ba rāmbā n yaa pipi n tar sor n tōe n yāk wubr ning buud (kareng ning buud) bāmb sēn dat tī b kambā paame.

Koεεg 27 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a meng nin-buiidã rog-n-mik sull tsumě (vumě), n rı tsum-minmã bãngr yõodo la a naag n tum bãngrã baoob tsumě wã la a paam n dı tsum bãmba sãn wat ne yõod ninsi.

2. Ned fãa tara sor n tõe tı b koglg a bãngr yõodo la a bãngr teedo, tı yaa sebr la a gıls yã, bı yaa te-naands la a maan yã.

Koεεg 28 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n dat tı bãan zĩnd nebã ne taab sũk tẽnsẽ wã, la tẽnsã ne taab sũka, tı seb kãnga sãn wilg yel-segdı ninsã tõog n paam n yı sıda

Koεεg 29 soaba.

1. Ninsaal tara tılae-tsum ne a neba (a nin-buiidu), bala a mengã yidgr pa tõe n maan tı pa yı na a nebã pũgẽ vum ye.

2. Ned yel-segdı tũub pũgẽ, la a sãn tar sor n tõe n maan a sãn datã wεengã, ned fãa toaag sãn tekẽ yaa laloa sãn wilg bũmb ninsa, sãn na yı n sũng tı ned fãa bãng a to yel-segdı la a sãn tar sor n tõe n maan a yam. Sãn paasd me, yaa sãn na yı tı b tõog n tũ ninsaal vum sũmblem noy wã, ninbuiidã vum noy wã tũubu la nebã fãa vum sũmblem baoobo, sã n yaa tẽng zãab buud ning sãn ya nin-buiid naam n zãad-a wã.

3. Yel-segdı bãmbã la maan-m-yam bãmbã pa tõe n dık n maan tı pa yı wa nasõzini sãn gãneg noy ninsã sãn datã ye.

Koεεg 30 soaba.

Seb-kãngã gomd ba a ye pa tõe n wa rık t'a yı wa tẽng a ye, goosneer a ye bı ned a ye yell ye, t'a soab tik rẽnda n dat n maan bũmb sãn na yı n sãam yel-segdı la maan-m-yam nins sebrã sãn gomd-b rãmb yellã ye.
